

Bedensel Eğitimi Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Bedensel Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler

Şenol GÜVEN¹

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 27.03.2021
Kabul Tarihi: 20.05.2021
Online Yayın Tarihi:
20.05.2021

Bu araştırmanın amacı, bedensel eğitimi öğretmenlerinin pandemi döneminde yapılan uzaktan bedensel eğitimi dersine yönelik motivasyonlarını etkileyen faktörlerin incelenmesidir. Nitel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilen bu çalışmaya yedi bedensel eğitimi öğretmeni katılmıştır. Olgu bilim deseni kullanılan bu çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen verileri analiz etmek için içerik analizi uygulanmıştır. Yapılan içerik analizi sonucunda uzaktan bedensel eğitimi dersine, öğrenci katılımının bazı öğretmenlerin motivasyonlarını olumlu, bazı öğretmenlerin motivasyonlarını ise olumsuz anlamda etkilediği gözlemlenmiştir. Öğrenci katılımının yanı sıra, öğrencilerin uzaktan bedensel eğitimi dersini önemsememelerinin öğretmenlerin motivasyonlarını azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Uzaktan yapılan bedensel eğitimi dersinin olumlu ve olumsuz yönleri öğretmenler tarafından dile getirilmiş ve öğretmenlerin motivasyon düzeylerine etkileri incelenmiştir. Ek olarak, araştırma kapsamında bedensel eğitimi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik öğretmen motivasyonunu arttırabilecek öneriler de incelenmiştir. Uzaktan yapılan bedensel eğitimi derslerinde teorik konulara daha çok yer verilmesi, sistem ve bağlantı problemlerinin iyileştirilmesi ve toplumun uzaktan eğitimin önemine yönelik bilinçlendirilmesi gibi öneriler ifade edilmiştir. Sonuç olarak, çalışmaya katılan Bedensel Eğitimi öğretmenlerinin, Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan yapılan bedensel eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bunun en önemli sebeplerinden birinin uzaktan yapılan bedensel eğitimi dersleri sayesinde Covid-19 virüsüne yakalanma ve ailelerine bulaştırma riskinin azalmasının olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

Uzaktan Eğitim, Bedensel Eğitimi, Pandemi, Motivasyon, Eğitim

The Factors Affecting Physical Education Teachers Motivation Towards Distance Physical Education Lessons During Pandemic Process

Abstract

Article Info

Received: 27.03.2021
Accepted: 20.05.2021
Online Published:
20.05.2021

The aim of this study is to examine the factors affecting the motivation of Physical Education teachers towards the distance Physical Education course conducted during the pandemic process. Seven Physical Education teachers participated in this study, which was carried out with a qualitative research approach. In this study, in which a phenomenological design was used, the data were collected with a semi-structured interview form. Content analysis was applied to analyze the data obtained. As a result of the content analysis, it was observed that student participation in the distance Physical Education course had a positive effect on the motivation of some teachers and a negative effect on some teachers. In addition to student participation, it was concluded that students 'disregard for distance Physical Education lesson decreased teachers' motivation. The positive and negative aspects of the distance Physical Education lesson were expressed by the teachers and their effects on teachers' motivation levels were examined. In addition, within the scope of the research, the suggestions of Physical Education teachers that could increase teacher motivation towards distance education were also examined. Suggestions such as giving more place to theoretical subjects in the distance Physical Education lessons, improving the system and connection problems and raising the awareness of the society about the importance of distance education were expressed. As a result, it was observed that the motivation levels of the Physical Education teachers participating in the study were generally high for the distance Physical Education course during the Covid-19 pandemic. It can be said that one of the most important reasons for this is that the risk of catching the Covid-19 virus and transmitting it to their families is reduced by distance Physical Education lessons.

Keywords

Distance education, Physical Education, Pandemic, Motivation, Education

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Cumayarı Ortaokulu, Aydın, Türkiye (senolguv@gmail.com)

Giriş

Dünya çapında yaşanan Covid-19 pandemisi nedeniyle pek çok ülkede yüz yüze eğitime ara verilip uzaktan çevrimiçi eğitim sürecinin başlamasından dolayı eğitim-öğretim faaliyetleri bilgisayar ortamına taşınmıştır. Türkiye, Covid-19 vakalarının ortaya çıkmasıyla birlikte, ilk, orta ve yükseköğretim kurumlarında yüz yüze eğitim öğretim faaliyetlerini askıya almış ve internet ortamında çevrimiçi uzaktan eğitim öğretim sürecini başlatmıştır (MEB, 2020). Böylelikle normal koşullarda sınıf, spor salonu, atölye, laboratuvar ve bahçede gerçekleştirilen yüz yüze eğitim ve öğretim faaliyetleri bilgisayar ortamına taşınmış ve çevrimiçi olarak yapılmaya başlamıştır. Eğitim ve öğretimin uzaktan yapılmaya başlanmasıyla birlikte öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar, tablet, akıllı telefon ve internet gereksinimleri zorunlu hale gelmiştir. Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) pek çok bölgede uzaktan eğitim öğretim sürecinin kusursuz gerçekleştirilmesi için maddi imkânı olmayan ihtiyaç sahiplerine tablet desteği sağlamıştır. Ayrıca eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamaması için bazı bölgelerde internet altyapıları güçlendirilmiş ve internet erişimi olmayan bölgelere internet ulaştırılmıştır. Tüm bu uzaktan eğitim ile ilgili yapılan planlama ve çalışmalar sonucunda, ülke çapındaki ilk, orta ve yükseköğretim faaliyetleri çevrimiçi olarak uzaktan gerçekleştirilmeye hazır duruma getirilmiştir.

Zaman zaman Covid-19 vaka sayılarındaki azalmaya bağlı olarak bazı köy okullarının yüz yüze eğitime geçmeleriyle birlikte halen uzaktan eğitim öğretim süreci ilk, orta ve yükseköğretim düzeyinde devam etmektedir. Ayrıca MEB, Covid-19 pandemisinden sonra yüz yüze eğitim başladığında bile uzaktan eğitime devam edileceğini bildirmiştir. Yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitimin birlikte uygulanacağını açıklayan MEB'in uzaktan eğitimin olumlu yönlerinden faydalanmak istediği anlaşılmaktadır.

Beden eğitimi dersi, yapısı gereği İngilizce, matematik, sosyal bilgiler gibi teorik içeriklerin ağırlıklı olduğu derslerden farklı olarak, daha çok uygulamaya yönelik etkinliklerin yapıldığı, çeşitli branşlara özgü teknik ve hareketlerin gösterilip yaptırıldığı ve çoğu zaman geri dönütlerle düzeltildiği bir derstir. Ayrıca beden eğitimi dersi, derslikten farklı bir alanda, farklı malzemelerle, özgürce hareket etme olanağı sunan bir derstir (Harrison ve Blakemore, 1992). Beden Eğitimi dersinde grup aktiviteleri gerek eğitsel oyunlar sırasında gerekse rekabete dayalı oyunlarda sıklıkla uygulanır. Bunların yanı sıra top, jimnastik minderi, kule ve huni gibi araç gereç ve malzeme kullanımının dersin kazanımları için gereklilik olduğu beden eğitimi dersi, yukarıda bahsedilen özellikleri nedeniyle uygun alan ve malzeme koşullarını gerektiren, grup aktivite ve yarışmalarının yapıldığı dinamik bir derstir.

Beden eğitimi dersi ile ilgili yukarıda bahsedilen koşullar göz önünde bulundurulduğunda beden eğitimi derslerinin bilgisayar ortamında yapılması, araç gereç ve malzeme kullanma gerekliliği, ev ortamındaki hareket alanının kısıtlılığı, hareket uygulamalarının anlaşılabilmesi gibi nedenlerden dolayı, derslerde verimin düşmesi ve derse katılmada isteksizlik gibi bazı sorunları beraberinde getirebilir. Bu tür sorunlar kazanımların elde edilmesinde verim düşüklüğüne, zaman kaybına, öğretmen ve öğrencilerin derse karşı olan motivasyonlarının düşmesine neden olabilir.

Motivasyon kavramı Ryan ve Deci (2000) tarafından bir şeyler yapmak için harekete geçmek olarak ifade edilmiştir. Bir başka tanımda ise motivasyon, davranışın başlangıcını, yönünü, yoğunluğunu, ısrarını ve kalitesini belirleyen bir kavram olarak öne sürülmüştür (Maehr ve Meyer, 1997). Yukarıdaki

tanımlardan hareketle, motivasyonun genel olarak bireyleri davranışa yönlendiren, hareket etmeye iten ya da tam tersi hareket etmekten alıkoyan bir olgu olduğu söylenebilir. Motivasyonun, uzaktan eğitimdeki başarıda en önemli faktör olduğu ifade edilmiştir (İbicioğlu ve Antalyalı, 2005).

Yukarıda bahsedilen sorunlardan ve motivasyonun tanımından dolayı, beden eğitimi öğretmenlerinin uzaktan yapılan beden eğitimi derslerine yönelik motivasyon düzeylerinin yüksek olması, eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesi ve verimliliği açısından önem kazanmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilecek verilere dayanarak, motivasyon azaltıp ders verimini düşüren faktörlerin önüne geçilebilir. Ayrıca öğretmenlerin motivasyonlarını yükselten faktörlerde, kendisinde motivasyon yetersizliği olduğunu düşünen öğretmenler için yol gösterici olabilir.

Bunların yanı sıra, beden eğitimi dersi özelinde öğretmenlerin motivasyon düzeylerindeki artışın öğrencilere de olumlu anlamda yansıtacağı düşünülebilir. Öğrencilerin uzaktan yapılan derslerde kaliteli eğitim almaları ve uzaktan eğitime karşı istekli olmaları, sadece beden eğitimi dersi için değil, tüm uzaktan eğitim sürecinin verimini arttırabilir. Dolayısıyla eğitim öğretim faaliyetlerinin verimliliği açısından bu çalışmadan elde edilecek sonuçlar araştırmacı, uygulayıcı ve eğitim planlayıcılar açısından önem kazanmaktadır.

Buradan hareketle bu araştırmanın amacı, beden eğitimi öğretmenlerinin Covid-19 pandemisi döneminde yapılan uzaktan beden eğitimi ve spor dersine yönelik motivasyonlarını etkileyen faktörlerin incelenmesidir.

Materyal ve Yöntem

Çalışma Grubu

Nitel araştırma yönteminin uygulandığı bu araştırmaya dört kadın üç erkek olmak üzere toplam yedi Beden Eğitimi öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların biri yüksek lisans, altısı lisans mezunu olup beş katılımcı ortaokul, iki katılımcı ise lisede görev yapmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenler amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Öğretmenlerin motivasyonlarını derinlemesine incelemek ve ayrıntılı bir şekilde açıklamak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda, olgu bilim deseni derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunamayan olgulara odaklanmak için uygun bir zemin oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın güvenilirliği (tutarlılık) için araştırmacı dışında bir uzmanın görüşü ve önerileri alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplamak amacıyla öncelikle beden eğitimi öğretmenlerine ulaşılmış ve araştırma amacı anlatılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmenlerle görüşmeler pandemi nedeniyle telefonda yüz yüze olarak yapılmıştır. Seggie ve Bayyurt (2017) tarafından görüşmelerin telefon ya da internet vasıtasıyla yazılı ya da görüntülü olarak da yapılabileceği ifade edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği açısından öğretmenlerin kimliğinin gizli tutulacağı söylenmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ettikten sonra araştırma soruları yöneltilmiş ve görüşme kayıt altına alınmıştır. Katılımcıların verdiği cevaplar daha sonra yazıya aktarılmıştır. Katılımcıların isimleri yerine, katılımcılar K1, K2, ..., K7 şeklinde kodlandırılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan soruların anlaşılır ve net olup olmadığını belirlemek için araştırmaya katılan öğretmenlerin dışında iki beden eğitimi öğretmeni ile deneme görüşmesi yapılmıştır. Görüşme formunda, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde yapılan beden eğitimi dersine yönelik motivasyonlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla hazırlanmış sorular bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verileri analiz etmek amacıyla içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizindeki temel amaç, elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ulaşmaktır. Yıldırım ve Şimşek (2013) içerik analizinde temelde yapılan işlemin, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi olduğunu ve bunların anlaşılabilir bir şekilde düzenlenip okuyucuya aktarılabilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verdikleri yanıtlar incelenip analiz edilmiş ve tüm bu verilerden kodlar ve temalar oluşturulmuştur.

Bulgular

Yapılan içerik analizleri sonucunda öğretmenlerin görüşleri belirlenmiş ve “Öğrenci katılımı”, “Öğrencilerin uzaktan beden eğitimi dersine bakışı”, “Uzaktan Beden eğitimi dersinin olumlu yönleri”, “Uzaktan beden eğitimi dersinin olumsuz yönleri” ve “Motivasyon düzeyinin artması için öneriler” temalarına ulaşılmıştır. Sonuçlar tablolar halinde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan 7 beden eğitimi öğretmenin demografik bilgilerine ilişkin veriler

Katılımcı	Cinsiyet	Mesleki Deneyim (Yıl)	Mezuniyet	Kurum Türü
K1	Kadın	9	Lisans	Lise
K2	Erkek	9	Yüksek Lisans	Ortaokul
K3	Kadın	14	Lisans	Ortaokul
K4	Kadın	7	Lisans	Ortaokul
K5	Erkek	10	Lisans	Lise
K6	Erkek	5	Lisans	Ortaokul
K7	Kadın	5	Lisans	Ortaokul

Tablo 1’de araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik bilgileri sunulmuştur. 4 kadın 3 erkek toplam 7 Beden Eğitimi öğretmenin yer aldığı araştırmada katılımcıların mesleki deneyimlerinin 5 ila 14 yıl arasında değiştiği görülmüştür. 6 katılımcı lisans, 1 katılımcı yüksek lisans mezunu olup 5 katılımcı ortaokul 2 katılımcı ise lise düzeyinde görev yapmaktadır.

Tablo 2. Öğrenci katılımı teması ve kodları

Temalar	Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Öğrenci katılımı	Katılım çok	Dersin önemsenmesi.	K1, K2, K3, K4, K6
		Öğretmenin önemsenmesi.	K1, K6, K7
		Ders öncesi daha iyi hazırlık	K4
	Katılım az	Sınıf yönetimini kolaylaştırır	K2, K5, K7
		İletişimi kolaylaştırır	K2, K5
		Öğretmenin önemsenmemesi	K3
		Dersin önemsenmemesi	K3, K4, K6, K7

Öğrenci katılımlarının öğretmen motivasyonu üzerindeki etkisi incelendiğinde öğretmenler genel olarak katılımın çok olmasının öğretmeni motive eden bir durum olduğu ifade etmişlerdir. Öğrenci katılımının az olması ise 3 katılımcı tarafından sınıf yönetimini ve iletişimi kolaylaştırması açısından motivasyon düzeyini yükseltici faktör olarak belirtilmiştir. Öte yandan bazı katılımcılar öğrenci katılımının az olmasını olumsuz değerlendirmiş ve bu durumun motivasyon düzeyini düşürdüğünü ifade etmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin uzaktan beden eğitimi dersine bakışları teması ve kodları

Temalar	Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Öğrencilerin uzaktan beden eğitimi dersine bakışları	Etkinlik / oyun süreci	Sınırlı fiziksel etkinlik	K2, K4, K6, K7
		Açık havada olamama	K1, K2, K6
		Etkinliğin önemsenmemesi	K3, K6
	Dersin önemi	Dersin hafife alınması	K1, K6, K7
		Not kaygısı olmaması	K1, K2, K3, K4
		Ciddiye almama	K5

Öğrencilerin uzaktan beden eğitimi dersine bakışlarının öğretmen motivasyonu üzerindeki etkisi incelendiğinde genel olarak öğretmen motivasyon düzeyini düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Uzaktan beden eğitimi dersinin olumlu yönleri teması ve kodları

Temalar	Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Uzaktan eğitimin olumlu yönlerinin etkileri	Olumlu yönler	Ders öncesi araştırmaya yönelmesi	K1, K3
		Konfor sağlanması	K1, K2, K4, K7
		Rahat olması	K3, K4
		Soğuk ya da sıcak havadan korunma	K1, K2
		Virüsten korunma	K1, K2, K3, K6, K7
		Zaman kaybını azaltması	K3, K6
		Öğrencilere farklı öğrenme yaşantısı kazandırması	K2, K5
		Ekonomik olması	K2, K4, K5

Uzaktan beden eğitimi dersinin olumlu yönleri öğretmenler tarafından ifade edilmiş ve olumlu yönlerin öğretmenlerin motivasyon düzeylerini arttırdığı sonucuna varılmıştır. Olumlu yönlerden en çok tekrar edilen kavramın “virüsten korunma” kavramı olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Uzaktan Beden Eğitimi dersinin olumsuz yönleri teması ve kodları

Temalar	Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Uzaktan eğitimin olumsuz yönlerinin etkileri	Olumsuz yönler	Sınırlı fiziksel etkinlik	K1, K2, K3, K5
		Açık havada olamama	K1, K2, K4
		Bağlantı sorunları - Sistem hatası	K3, K6
		İnternet erişimi olmaması	K6
		Beden dili kullanımı eksikliği	K4, K5
		Göz teması kuramama	K2, K7
		Yüz yüze eğitim gibi etkili olmaması	K5

Uzaktan Beden Eğitimi dersinin olumsuz yönleri öğretmenler tarafından ifade edilmiş ve olumsuz yönlerin öğretmenlerin motivasyon düzeylerini azalttığı sonucuna varılmıştır. Uzaktan Beden Eğitimi dersi ile ilgili en çok “fiziksel etkinliklerin sınırlandırılması” kavramı olumsuz yönlerden biri olarak tekrarlanmıştır.

Tablo 6. Motivasyonun artması için öneriler teması ve kodları

Temalar	Alt temalar	Kodlar	Katılımlar
Motivasyonun artması için öneriler	Teorik konuların işlenmesi	Beslenme konusunun işlenmesi	K2
		Temel ilkyardım konularının işlenmesi	K2
		Araştırma ödevleri verilip değerlendirilmesi	K6, K7
		Uygulama gerektiren kazanımların videolar ile izletilmesi	K3, K4, K7
		Rekortmen sporcuların hayatlarının anlatımı	K2, K5
		Çeşitli branşlara ait kuralların öğretimi	K1
	Eğitime hazırlık	Daha hızlı internet bağlantılarının olması	K6
		Teknolojik altyapının geliştirilmesi	K6
		Velilerin bilinçlendirilmesi	K5
	Süreç	Çevrimiçi eğitimin sonlandırılması	K1
		Yüz yüze eğitime geçilmesi	K6

Araştırmaya katılan Beden Eğitimi öğretmenlerinin uzaktan Beden Eğitimi dersine yönelik öğretmen motivasyonlarının artması için önerileri incelendiğinde Beden Eğitimi dersi özelinde teorik konulara daha çok yer verilmesi önerisini dikkat çekmektedir. Ayrıca uzaktan eğitim altyapısında iyileştirmeler ve bilinçlendirmeler, sürecin de en uygun zamanda sonlanması bazı katılımcılar tarafından öneri olarak sunulmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Beden Eğitimi öğretmenlerinin Covid-19 pandemisi döneminde yapılan uzaktan beden eğitimi derslerine yönelik motivasyonlarını etkileyen faktörlerin incelendiği bu çalışmada yedi beden eğitimi öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşmeler sonrasında içerik analizi ile elde edilen veriler analiz edilmiş ve araştırmacı ve eğitimciler için özellikle uzaktan eğitim sürecinde öğretmen motivasyonu konusunda ışık tutabilecek önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında beden eğitimi öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörler, öğrencilerin uzaktan yapılan beden eğitimi dersine katılımları, öğrencilerin uzaktan yapılan beden eğitimi dersine bakışları, uzaktan yapılan beden eğitimi derslerinin olumlu ve olumsuz yönleri ve uzaktan yapılan beden eğitimi dersine yönelik öğretmen motivasyonunun artması için katılımcıların önerileri şeklinde temalar oluşturularak tartışılmıştır.

Öğrencilerin uzaktan yapılan beden eğitimi dersine katılımlarının beden eğitimi öğretmenlerinin motivasyonları üzerindeki etkileri konusunda öğretmenler farklı görüşler bildirmişlerdir. Öğrencilerin derse katılımlarının az olması kimi öğretmenler için motivasyon düşürücü bir etken olsa da bazı öğretmenler öğrenci katılımının az olmasını daha rahat ve kaliteli iletişim için birer fırsat olarak değerlendirmekte ve kendileri için motive edici bir durum olarak görmektedirler. Derse katılımın çok olması ise dersin önemsendiği şeklinde algılandığından öğretmen motivasyonunu arttırıcı bir unsur olarak değerlendirilmiştir. K1: “Derse katılımın az olması dersi önemsemedikleri anlamına geliyor. Bu da benim ders yapma isteğimi azaltıyor”. K2: “Bence katılımın az olması ders sırasında daha rahat iletişim kurabilmemi sağlıyor. Ayrıca sınıf yönetimini de daha rahat yapabiliyorum. Bundan dolayı az katılım olduğunda daha motiveyim”. K4: “Derse katılım ve ilginin çok olduğunu bildiğimden ders öncesi daha iyi hazırlık yapıyorum. Çünkü öğrenciler dersi ciddiye alıyorlar”. K5: Katılımın olabildiğince çok olması

uzaktan da olsa derse önem verdiklerinin bir göstergesi. Bunu bilmek benim için olumlu ve işimi daha ciddiye almamı sağlıyor”.

Öğrencilerin uzaktan beden eğitimi dersine olan bakışı teması incelendiğinde ise etkinlik / oyun süreci ve dersin önemi olarak iki alt tema belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin uzaktan beden eğitimi dersini oyun oynayamayacakları, maç yapamayacakları, eğlenebilecekleri etkinlikleri gerçekleştiremeyecekleri bir ders olarak gördükleri öğretmenler tarafından sıklıkla ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin not kaygısının olmaması, uzaktan beden eğitimi dersinin kendilerine bir katkısının olmayacağını düşünmelerinin de öğretmenlerin motivasyon düzeylerini düşürücü etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. K6: *“Maç yapamayacakları için uzaktan ders özellikler erkek öğrencilerin ilgisini çekmiyor”.* K7: *“Kimi öğrenciler hareket edemediklerinden dolayı uzaktan yapılan Beden Eğitimi dersini gerçek bir Beden Eğitimi dersi olarak göremediklerini, bir şeyler öğrenemeyeceklerini söylüyorlar. Böyle durumlarda Beden Eğitimi dersinin oyun kuralları, beslenme planı, sporun tarihçesi gibi konularının da kendilerine fayda sağlayacağını anlatıyorum”.* Yukarıdaki öğretmen görüşlerinden hareketle genel anlamda öğrencilerin uzaktan yapılan Beden Eğitimi dersine bakışlarının öğretmen motivasyonu üzerinde olumsuz etkileri olduğu yorumunda bulunulabilir. Ancak Covid-19 salgınının riskleri ve yıkıcı etkileri düşünüldüğünde, bu süreçteki en uygun koşulun uzaktan eğitim olduğu da bir gerçektir. Sindiani ve ark. (2020)'da Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimin en doğru seçenek olduğunu belirtmişlerdir.

Uzaktan beden eğitimi dersinin olumlu yönlerinin öğretmenlerin motivasyon düzeylerindeki etkileri değerlendirildiğinde; evde kalmaya devam edildiği için virüsten korunma ortamının olması, konfor ve rahatlık sağlaması, soğuk ya da sıcak havadan korunma, ev ortamında kolaylık sağlaması, ekonomik olması, zaman kaybının azaltılması ve öğrencilere farklı bir öğrenme deneyimi kazandırması gibi sebeplerden dolayı motivasyon düzeylerini arttırdığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime olan tutumlarının yüksek olduğu zaten daha önceki bazı araştırmalarda gözlemlenmiştir (Ağır, 2007). Horzum (2003) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise katılımcıların internet destekli eğitime olumlu bir bakış açısına sahip oldukları görülmüş ve uygulamalı ve mesleki dersler dışındaki derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilebileceğini düşündükleri ortaya konmuştur. Beden Eğitimi dersi uygulamalı bir ders olmasına rağmen, bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre de pandemi nedeniyle yaşanan riskler ve hastalığı yayma korkusu gibi nedenlerle öğretmenlerin uzaktan beden eğitimi dersine sıcak baktıkları görülmektedir.

Olumlu yönlerle ilişkin görüş bildiren öğretmenlerin çoğunun, yüz yüze beden eğitimi dersinin doğası gereği bazı konuların işlenmesinde temas olduğu için virüsü kendisine, ailesine, yakınlarına ya da topluma bulaştırmaya bağlı olarak korku ve endişe yaşadıklarını ve bundan dolayı uzaktan eğitimin en önemli etki ve faydasının bu olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların bazıları, virüs bulaşma endişesi taşıdıklarından dolayı yüz yüze eğitim olması durumunda yeterince motive olamayıp odaklanamayacaklarını ve bundan dolayı ders veriminin düşebileceğini, pandemi sürecinde uzaktan eğitimin en iyi seçenek olduğunu belirtmiştir.

Uzaktan beden eğitimi dersinin olumsuz yönlerinin öğretmen motivasyonları üzerindeki etkileri değerlendirildiğinde ise; sınırlı fiziksel etkinlik olması, açık havada olamama, bağlantı sorunları ve sistem hataları, internet erişimi olmayan öğrenciler, beden dili kullanımındaki sınırlılıklar, göz teması kuramama

ve yüz yüze eğitim kadar etkili bir öğrenme sürecin olmaması gibi sebepler öğretmenlerin motivasyon düzeylerini düşüren etkenler olarak ifade edilmiştir. Bu olumsuz koşulların bireylerin tutumlarını da olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülebilir. Uzaktan eğitim ile ilgili yapılan bazı araştırma sonuçlarına göre uzaktan eğitime dâhil olan bireylerin tutumlarının olumlu olması ve teknik kapasitenin yeterli olması uzaktan eğitimin kalitesi ve başarısını yükseltir (Yenilmez ve ark., 2017; Sarıtaş ve Barutçu, 2020). Buradan hareketle olumsuz yönlerin ivedilikle iyileştirilmesi ya da en aza indirilmesi, uzaktan eğitimin kalitesi ve başarısı için önemlidir.

Araştırma kapsamında uzaktan beden eğitimi dersine yönelik öğretmenlerin motivasyon düzeylerinin artması için katılımcıların önerileri alınmıştır. Uygulamadan ziyade teorik konulara daha çok yer verilmesi, uzaktan eğitime hazırlık ile ilgili ve uzaktan eğitim sürecine ilişkin öneriler öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Beden Eğitimi dersinin yapısı gereği uygulama, oyun ve hareketlerin çoğunlukla uygulandığı bir ders olmasından dolayı uzaktan eğitim sürecinde bu tür uygulamalar zorlukla ve düşük verimle gerçekleştirilmektedir. Bu da hem öğretmen hem de öğrenci motivasyonu üzerinde olumsuz etkilere sebep olmaktadır. *K2: “Bence uzaktan Beden Eğitimi dersinin verimliliğini ve öğretmen motivasyonunu arttırmak için derslerde daha çok teorik konulara yer verilebilir. Çünkü zaten uygulama yapılması gereken konuları öğrenciler isteksiz yapıyorlar. Beslenme, ilkyardım, sporcuların yaşam öyküsü gibi konuların işlenmesi derslere olan ilgiyi arttıracaktır. K6: Birebir ders işlenmediği için öğrenciler isteksiz ve sıkılıyorlar, benim de motivasyonum düşüyor. Araştırma ödevleri verip bunları tartışsak daha eğlenceli ve öğretici olur. K4: Veliler uzaktan beden eğitimi dersini yeterince umursamıyorlar. Hâlbuki bu süreçte ne kadar önemli olduğu anlatılabilirse, derslerden alınan verim artacaktır.* Bu önerilerden de anlaşılacağı üzere uzaktan beden eğitimi derslerinde teorik konulara daha çok yer verilmesi, dolayısıyla müfredatın yenilenmesi, sistem ve bağlantı problemlerinin iyileştirilmesi ve toplumun uzaktan eğitimin önemine yönelik bilinçlendirilmesi, derslerin daha akıcı ve sorunsuz olmasını sağlayabilir.

Farklı araştırmalarda uzaktan eğitimin öğretmenlerin motivasyon düzeylerindeki etkileri incelenmiş ve çeşitli sonuçlara rastlanmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik motivasyonlarının incelendiği bir çalışmada (Karakuş ve ark., 2020) motivasyonların çok düşük olduğu gözlemlenmiştir. Elcil ve Şahiner (2014) ise, motivasyon eksikliğinin uzaktan eğitimde işlenen derslerin etkisini azaltacağını raporlamışlardır. Bu sonuçlardan hareketle uzaktan eğitime yönelik motivasyon düzeylerinin artırılması için öğretim süreci tasarlanırken, motivasyon tasarım modeli stratejilerinin etkili olarak kullanılmasının gerektiği bir başka araştırmada önerilmiştir (Uçar, 2016). Yapılan bazı araştırmalardan elde edilen sonuçlar incelendiğinde ise uzaktan eğitimin motivasyon üzerinde çok farklı etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Balaman ve Tiryaki (2021) çeşitli branş öğretmenleri ile yaptıkları araştırmada uzaktan eğitime yaklaşımların branşlara göre farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir. Balaman ve Tiryaki (2021) teorik içerikli ders öğretmenlerinin uzaktan eğitimi yeterli bulduklarını, öte yandan uygulamalı ders öğretmenlerinin ise uzaktan eğitimi yetersiz bulabildikleri sonucuna varmışlardır.

Sonuç olarak, araştırmaya katılıp görüş bildiren Beden Eğitimi öğretmenlerinin, Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan yapılan beden eğitimi dersine yönelik motivasyon düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun en önemli sebeplerinden birinin uzaktan yapılan beden eğitimi

dersleri sayesinde Covid-19 virüsüne yakalanma ve ailelerine bulaştırma riskinin azalmasının olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırmadan elde edilen bulgular ve yukarıda sözü edilen araştırma bulguları doğrultusunda uzaktan yapılan beden eğitimi dersine yönelik öğretmenlerin motivasyon düzeylerinin uzaktan eğitimin verimi, kalitesi ve öğrenciyi derse katması açısından önemli olduğu da anlaşılmıştır. Bu öneminden dolayı, uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili yapılabilecek bazı küçük iyileştirmeler ve düzenlemeler ile birlikte uzaktan eğitim sürecinin çıktıları öğretmen, öğrenci ve veliler açısından çok daha kaliteli olabilir.

Öneriler

Uzaktan eğitimin akıcı ve teknik açıdan sorunsuz gerçekleşmesi, öğrencilerin uzaktan yapılan beden eğitimi dersinden bir şeyler öğrenebileceklerine olan inançlarının artması, velilerin uzaktan eğitim konusunda bilinçlendirilmesi ve uzaktan eğitime saygı duyması, öğretmenlerin uzaktan yapılan beden eğitimi dersine yönelik olan motivasyon düzeylerinin artmasına katkıda bulunabilir. Bu önerilerin sadece beden eğitimi dersi ve öğretmenleri için değil aynı zamanda uzaktan yapılan diğer derslerin öğretmenleri için de motivasyon artışına neden olabileceği söylenebilir.

Uzaktan eğitim ile ilgili gelecekte yapılacak olan araştırmalarda farklı branş öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörler, öğrenci ve veli motivasyonu gibi konulara yer verilebilir. Bu konudaki bazı çalışmalar deneysel olarak planlanabilir. Ayrıca araştırma konusu başka değişkenler açısından da derinlemesine incelenebilir.

Kaynaklar

- Ağır, F. (2007). Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Balaman, F. & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10(1), 52-84.
- Elcil, Ş. & Şahiner, D. (2014). Uzaktan eğitimde iletişimsel engeller. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 6 (1), 21-33.
- Harrison, M.J. & Blakemore, C.L. (1992). Instructional strategies for secondary school physical education. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.
- Horzum, B. (2003). Öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik düşünceleri (Sakarya Üniversitesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi.
- İbicioğlu, H. & Antalyalı, Ö.L. (2005). Uzaktan eğitimin başarısında imkan, algı, motivasyon ve etkileşim faktörlerinin etkileri: Karşılaştırmalı bir uygulama. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(2), 325-338
- Karakuş, N., Ucuşatar, N., Karacaoğlu, M.Ö., Esendemir, N. & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (19), 220-241.
- Maehr, M.L. & Meyer, H.A. (1997). Understanding motivation and schooling: where we've been, where we are, and where we need to go. Educational Psychology Review, 9(4), 371-409.
- MEB, (2020). Bakan Selçuk, koronavirüs'e karşı eğitim alanında alınan tedbirleri açıkladı. (17.05.2020). Erişim Adresi: <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan->

tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr.

- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Sarıtaş, E., Barutçu, S. (2020). Öğretimde dijital dönüşüm ve öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye hazır bulunuşluğu: Pandemi döneminde Pamukkale Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Journal of Internet Applications and Management*, 11(1), 5-22.
- Seggie, N., Bayyurt, Y. (2017). Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sindiani, A.M., Obeidat, N., Alshdaifat, E., Elsalem, L., Alwani, M., Rawashdeh, H., Fares, A., Alalawne, T., Tawalbeh, L.İ. (2020). Distance education during the COVID-19 outbreak: A cross-sectional study among medical students in North of Jordan. *Annals of Medicine and Surgery*, 59, 186-194.
- Uçar, H. (2016). Uzaktan eğitimde motivasyon stratejilerinin öğrenenlerin ilgileri, motivasyonları, eylem yeterlikleri ve başarıları üzerine etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yenilmez, K., Turğut, M., Balbağ, M. Z. (2017). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Makale Alıntısı

Güven, Ş. (2021). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Beden Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler [The Factors Affecting Physical Education Teachers' Motivation Towards Distance Physical Education Lessons During Pandemic Process], *Spor Eğitim Dergisi*, 5 (2), 01-10.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.